

Rupel.blad

oktober 2014

Wandelkatern
De Reukens
Aartselaar

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

Inhoudstafel

Hoogdagen in Aartselaar	2
Wandelkaart Landschapspark Zuidrand	2
Opnieuw een piekjaar voor kerkuil	3
In de bres voor onze zwaluwen...	6
Buitengewoon plekje: Niel is winnaar!	10
Wandelnetwerk Rivierenland krijgt restyling en 50 extra kilometers	11
Ledenaantal Natuurpunt Rupelstreek gaat fors de hoogte in!	11
Natuur.kalender 2015	12
Cursus: Vogels kijken in Oostkantons	12
Uitneembare wandelkaart De Reukens	13
Rupel.waarnemingen	17
Terugblik op het Vlinderweekend	19
Natuur.kalender Rupelstreek	20
Natuur.kalender Aartselaar	23
Natuur.foto's	27

Hoogdagen in Aartselaar

Zaterdag 11 oktober wordt een hoogdag voor de Aartselaarse natuur. Dan worden De Reukens officieel voor het publiek geopend.

Reeds vele jaren ijvert Natuurpunt Aartselaar, onder andere in de Milieuadviesraad, voor het behoud van deze nog open ruimte, ten zuiden van de Aartselaarse dorpskern. Vele jaren werd druk op dit landbouwgebied gespeculeerd en werden er plannen gesmeed gaande van villawijken tot industriegebied. Gelukkig heeft het gemeentebestuur steeds weerstaan aan de druk. Met een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan werd definitief voor een groene bestemming gekozen: een open beekvallei met bebossing op de hogere delen.

Samen met het Agentschap Natuur en Bos voert de gemeente een actief aankoopbeleid. De landbouw kent een uitdooftscenario. Vrij gekomen gronden worden door onze overheid opgekocht en ingericht als natuurgebied. Wandelpaden en een fietspad verwelkomen de zachte recreant. Natuurpunt Aartselaar stippelde voor Landschapspark Zuidrand een mooi wandelparcours uit.

Op 11 oktober is het vierdubbel feest. De Reukens worden officieel opengesteld, het wandelpad wordt ingewandeld, ons bijenhotel wordt onthuld en als klap op de vuurpijl bieden Natuurpunt en het Cultureel Centrum u een voorstelling van Ecodiva met Veerle

Malschaert aan. De tickets hiervoor vliegen de deur uit.

Het programma van deze dag vindt u verder in Rupel.blad. We hopen veel leden te ontmoeten. Ook ons traditioneel geworden wandelkatern is aan de Reukens gewijd.

We hebben trouwens net een kleine hoogdag achter de rug. De Open Monumentendag in het Solhof was een voltreffer. Natuurpunt droeg haar steentje bij onder de vorm van geleide natuurwandelingen, infostand en samen met de Gezinsbond een kinderknutselstand. We konden 5 mensen overtuigen lid te worden. Daaronder twee Schepenen van onze gemeente. Dit maakt dat nu reeds zes leden van het Schepencollege lid zijn van Natuurpunt. Ook dit beschouwen we als een blijk van erkenning voor onze natuurinspanningen in onze gemeente. Tenslotte nodigen we iedereen uit voor de vertoning van de film "De Nieuwe Wildernis". Onze afdeling vertoont die op 14 november in het Cultureel Centrum. De ticketverkoop verloopt momenteel vlot, dus reserveer snel. De film over het dierenleven in de Oostvaardersplassen kende veel succes in de bioscopen. Een deel van de opbrengst ging naar het Natuurpuntproject "Het Grote Netewoud". Dit gebied bezoeken we trouwens op 19 oktober.

Tot in de Reukens!

Luk Smets

Foto voorpagina: Amethistzwam

foto: Fons Van den heuvel

De Amethistzwam (*Laccaria amethystina*) is een herfstsoort die zeer algemeen is in loofbossen, bosranden en bomendreven. Jong is hij violet, maar oudere exemplaren worden soms onherkenbaar bleek-bruinig.

Het is een ectomycorrhizapaddenstoel en leeft in symbiose met wortels van beuk en eik, zelden met naaldbomen. Je vindt hem dikwijls in grote groepen, al dan niet op een dikke strooisellaag.

Wandelkaart Landschapspark Zuidrand

Enkele jaren geleden brachten enkele gemeenten, verenigd in het Landschapspark Zuidrand van de provincie Antwerpen, een wandelkaart uit. Dit wandelgebied kreeg de naam 'Wandelgebied Landschapspark Zuidrand' en biedt je een selectie van wandellussen langsheen kasteeldomeinen, beekvalleien, bossen en landbouwgebieden. Begin oktober verschijnt een nieuwe editie. Er zijn nieuwe wandelingen opgenomen. De luswandelingen Reukens en Solhof in Aartselaar behoren hiertoe. Ontdek met de wandelkaart 201km aan wandelwegen en 23 bewegwijzerde wandellussen die je naar de mooiste plekjes brengen.

De kaart is te koop aan 5 euro aan de balie in het gemeentehuis van Aartselaar.

Na diep daljaar, opnieuw een piekjaar voor kerkuil

Kerkuil doet het prima in 2011 en 2012. Dat was de titel van een artikel in het Rupel.blad, april 2013. Een artikel waarin we terugblikten op de prima resultaten voor het kerkuilproject in onze regio, met 23 broedgevallen in 2011 en 26 broedgevallen in 2012.

Net toen het artikel in het Rupel.blad verscheen, staken de eerste geruchten de kop op, dat 2013 wel eens een bijzonder slecht jaar voor de kerkuil zou worden. Geruchten waarbij zelfs straffe woorden, zoals rampjaar gebruikt werden. En toen moesten de controles van de nestkasten nog starten. Die geruchten waren gebaseerd op de controles van nestkasten voor bosuil tijdens de lente van 2013, de stevige wintermaanden van 2013 en de magere notenogst tijdens de herfst van 2012.

Ondertussen liggen die ervaringen al enige tijd achter ons, maar de winter van 2012-2013 was in West-Europa wel degelijk een strenge winter, waarbij er tijdens de laatste weken van maart 2013 zelfs nog een stevig pak sneeuw lag. Controles van bosuilnestkasten in die periode leverden enkel lege kasten op, in een normaal jaar zijn broedpaartjes bosuil dan in de nestkast aanwezig. De herfst van 2012 leverde bijzonder weinig noten op. Hazelnoten zijn een belangrijke voedselbron voor een aantal muizensoorten en muizen staan met een grote stip bovenaan als het stapelvoedsel van de kerkuil.

Uitstel controles

Eind mei starten we gewoonlijk met de controles van de door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek geplaatste nestkasten, dat zijn er ondertussen een 85-tal en daarbij wordt doorgaans gestart, met de controle van de nestkasten, die het jaar voordien bewoond waren door de kerkuil. Om verstoring van broedende kerkuilen tot een minimum te beperken, worden die controles enkel 's avonds uitgevoerd. Meestal starten we omstreeks 19u, om te eindigen omstreeks 22u, dat betekent een avondlijke tour de kerkuil, waarbij er maximaal een 5-tal nestkasten gecontroleerd worden. Er worden dus vele avonden gependend om de controles rond te krijgen.

Vorig jaar kregen we midden mei een bericht van de Kerkuilwerkgroep met

de vraag om de start van de nestkastcontroles een maand uit te stellen, tot eind juni.

De eerste controles, begin juli, leverden in het beste geval de aanwezigheid op van kerkuil of van verse braakballen, een bewijs dat de kerkuil aanwezig was. De meeste nestkasten stonden echter leeg of er woonden andere bewoners in, zoals duiven of kauwen. De eerdere geruchten werden dus bevestigd.

Reportage op ATV

Ondertussen had ATV (regionale televisie regio Antwerpen), ook berichten opgevangen, dat 2013 een rampjaar was voor de kerkuil. Op donderdag 25 juli ging een reportageteam van ATV, tijdens een tour de kerkuil mee en konden we hen enkel lege nestkasten

tonen. De reportage werd op vrijdag 26 juli uitgezonden en kan nog steeds bekeken worden op de website van ATV, vul kerkuil in de zoekbalk in.

Alba en guttata

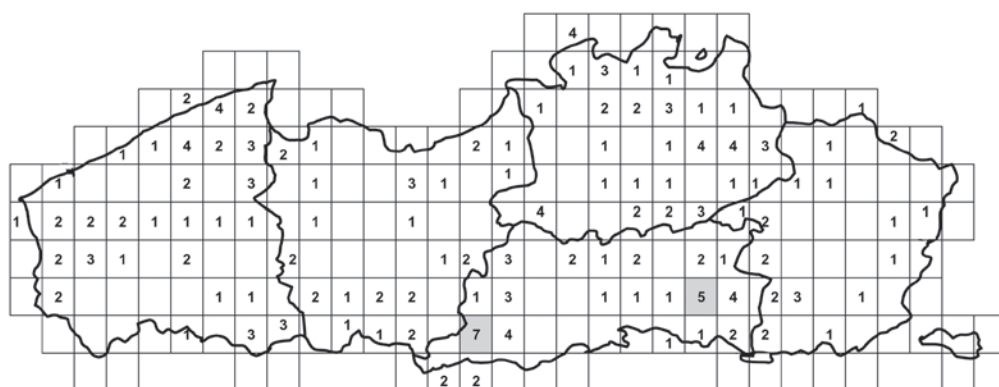
Pas op 30 juli vonden we ons eerste en tevens enige geslaagde broedgeval van 2013, met 3 prachtige jonge vo-

Een emmer vol jonge kerkuilen

AARD VAN DE BROEDLOCATIES	West-Vlaanderen		Oost-Vlaanderen		Antwerpen		Vlaams-Brabant		Limburg		Vlaanderen	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Kerk / Kapel	10	6	23	10	77	10	63	21	60	6	233	53
Kasteel / abdij / fort	2	0	1	0	16	2	11	3	4	0	34	5
Woning / schouw	2	0	8	3	67	6	21	6	24	4	122	19
Boerderij / schuur	101	47	61	11	148	25	102	26	62	9	474	118
Fabriek / loods	4	3	1	2	8	0	1	0	0	0	14	5
Andere	4	1	6	1	7	1	4	0	4	0	25	3
Totaal	123	57	100	27	323	44	202	56	154	19	902	203

Tabel broedlocaties 2012-2013 – bron Kerkuilwerkgroep

Kaart broedgevallen kerkuil 2013 – bron Kerkuilwerkgroep

gels, die reeds goed in de pluimen zaten en ongeveer 5 weken oud waren. Merkwaardig was ook het verenkleed van deze vogels. Met 1 witte en 2 donkere kerkuilen, in onze streken is de witte kerkuil het meest voorkomende type. Meer noordelijk, in Nederland is er een mix van lichte en donkere kerkuilen. Dezelfde soort, maar toch zien ze er een beetje anders uit.

Bij de guttata's is de hartvormige gezichtssluier rond de zwarte ogen roodbruin tot lichtbruin gekleurd. De vleugels zijn asgrijs met oranjebruin, overspikkeld met langwerpige, zwart-witte druppelvlekjes, die vanaf de bovenkop naar de vleugeldeken steeds groter worden.

Slechtste broedseizoen sinds 30 jaar

Ook in de rest van Vlaanderen werden erg belabberde resultaten opgetekend. De verspreidingskaart Vlaanderen 2013 onderaan spreekt voor zich. Honderden vrijwilligers, zogenaamde kerkuilmannen en ook steeds meer vrouwen staan dag en nacht klaar voor de kerkuil. Van alle Vlaamse vogelsoorten wordt de kerkuil, wellicht met grote voorsprong het meest intensief opgevolgd. Toch kan een strenge winter blijkbaar voldoende zijn, om de bijna volledige Vlaamse populatie van de kaart te vegen.

Habitat blijft inkrimpen

Of het verder goed gaat met de kerkuil in ons Vlaamse land, hangt voor een groot deel af van factoren, waar we geen invloed kunnen op uitoefenen, zoals de weeromstandigheden en het voedselaanbod, waar we toch wel enige invloed op hebben. Het leefgebied van muizen en dus het voedsel van de kerkuil blijft echter onverminderd inkrimpen en versnipperen. Vlaanderen wordt in een razendsnel tempo verder volgebouwd en in het landbouwgebied neemt de monotone maiscultuur steeds grotere oppervlakten in.

Nestkasten

Het gebrek aan nestgelegenheid is momenteel niet meer aan de orde. Verspreid over Vlaanderen staan ruim 3000 nestkasten klaar voor de kerkuil. Daarbij rust echter een zware verantwoordelijkheid op de schouders van de kerkuilmannen en vrouwen. Nestkasten moeten immers onderhouden worden. In een door een paartje kerkuilen bewoonde nestkast, stapelen de braakballen zich snel op tot een erg

dikke laag. Minstens om de 3 jaar moet een dergelijke nestkast dan ook uitgekuist worden. Geen leuke job, maar het moet nu eenmaal gebeuren. Positief is wel, dat dat telkens een massa braakballen oplevert.

Braakballen die daarna bijzonder nuttig gebruikt worden. Als vulmateriaal in lege en nog niet door kerkuilen bewoonde nestkasten. Als vulmateriaal ook in nestkasten voor andere

vogelsoorten, zoals steenuil en torenvalk. Als lesmateriaal voor middelbare scholen en als basismateriaal voor onze workshops braakballen pluizen, zoals recent tijdens Schorremerrie in de Schorre in Boom.

Krakers

Nestkasten, die door andere bewoners, zoals duiven en kauwen be-

Johan Dobbeleir en kerkuylvrouw Rosette met 6 jonge kerkuilen

in de nestkast, op 11 plaatsen kauwen, op 4 plaatsen holerduiven, op een plaats steenuil en op een andere plaats een kolonie boomhommels. Op 14 plaatsen een lege nestkast.

De tweede ronde...

Dat was de stand midden juli, woensdag 3 september kregen we een telefoontje van boer Hoefkens uit Kontich, dat er opnieuw jonge kerkuilen in de nestkast in zijn schuur zaten. Dat was metéén een stevig signaal om te starten met een nieuwe reeks Tour de kerkuil. Dat leverde op één avond al meteen 4 broedgevallen op: Aartselaar, Eikevliet, Kontich en Mariekerke. In Kontich en Mariekerke was het zelfs een 2de broedgeval, beide paartjes

kerkuil hadden eerder dit jaar reeds een geslaagd broedgeval. De komende weken en maanden zullen we dus nog vele avonden op stap gaan voor de kerkuil. Voor een volledig overzicht van het kerkuilproject 2014 van Natuurpunt Rupelstreek verwijzen we je alvast naar het Rupel.blad januari 2015.

Vleermuizen op kerkzolders

Ondertussen loopt het kerkuilproject van Natuurpunt Rupelstreek reeds meer dan 20 jaar en sinds een 10-tal jaar zijn we niet enkel kerkuilmannen en -vrouwen, maar zelfs stevige vleer-

muizenwatchers geworden. Net zoals kerkuilen kiezen vleermuizenmama's ook graag voor een warme en droge kerkzolder als kraamkamer voor hun jongen. Tijdens onze controles kijken we dan ook uit naar de aanwezigheid van vleermuizen. Op de kerkzolder van Branst zaten 20 grootoorvleermuizen en 2 baardvleermuizen, kerkzolder Niel 47 laatvliegers, kerkzolder Lippelo 100 ingekorven vleermuizen en 30 laatvliegers en in de kerkzolders van Eikevliet en Weert telkens 2 grootoorvleermuizen. Aan de kerk van Hingene werden meer dan 300 uitvliegende baardvleermuizen geteld door vleermuizenwatchers van Natuurpunt Klein-Brabant.

Dank aan Ludo Smets (coördinator Kerkuilwerkgroep Vlaanderen) voor het ter beschikking stellen van de tabellen. Aan Kris Boers (Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt) en aan de kerkuilmannen- en vrouwen (Freddy Simons, Rosette De Roeck, Marc Hofman, Guy Buyst en Ludwig Laureyssens) voor de hulp.

En 2014...

Ondertussen zijn we ruim over de helft van 2014 en kunnen we opnieuw hoera-berichten over de kerkuil publiceren. Midden mei werd gestart met de controles van de nestkasten en midden juli stond de teller op 16 geslaagde broedgevallen: Aartselaar (2), Bornem (1), Eikevliet (1), Heindonk (1), Kontich (1), Liezele (1), Lint (1), Mariekerke (1), Niel (1), Oppuurs (1), Puurs (1), Reet (1), Schelle (1), Waarloos (1) en Weert (1). In totaal werden 61 jonge kerkuilen geringd, wat een gemiddelde is van ongeveer 4 jongen per nest, wat bijzonder hoog is. Op 2 plaatsen zaten er zelfs 6 jongen in de nestkast. Op 1 locatie lagen er 6 eieren in nestkast. Op 4 andere plaatsen was de kerkuil aanwezig, maar werd geen broedgeval vastgesteld: Blaasveld, Eikevliet, Liezele en Schelle. Daarnaast waren er nog 3 waarnemingen van kerkuil op andere locaties: Edegem, Hemiksem en Waarloos. In totaal werden reeds 54 nestkasten gecontroleerd, daarbij vonden we ook andere bewoners in de nestkasten: op 3 plaatsen zaten er verwilderde reisduiven

Tekst: Erik De Keersmaecker – Natuurpunt Rupelstreek

Foto's: Erik De Keersmaecker, Rosette De Roeck en Freddy Simons

Grootoorvleermuizen in kerkzolder

In de bres voor onze zwaluwen...

We noemen ze onze zwaluwen, maar dat zijn ze uiteraard niet. Het zijn zelfs geen Europeanen. Afrikanen zijn het, met op kop de gierzwaluwen, nauwelijks 3 maanden zijn ze in het land. In minder dan een week vliegen ze terug naar de overwinteringsplaatsen in Afrika. Boeren-, huis- en oeverzwaluwen blijven iets langer bij ons, net geen halfjaar. Ook hen kunnen we dus Afrikanen noemen. Sinds 1995 werken we aan projecten voor onze zwaluwen, en dat blijven we nog steeds doen, met steeds meer enthousiasme...

Het is dan ook broodnodig, zonder onze hulp redden ze het niet. We zijn dan ook bijzonder gelukkig, dat we partners vonden, die mee aan de kar duwen. Partners zoals Regionaal Landschap Rivierenland, scholen en gemeenten en vooral de brandweerkorpsen in onze regio. Hieronder een overzicht van enkele acties. En dit is geen eindpunt, de komende weken en maanden blijven we verder werken aan projecten voor onze zwaluwen.

Burgemeester Luc Bouckaert en schepen Jenne Meyvis keuren kunstnesten huiszwaluw

Huiszwaluwen thuis in Hemiksem!

Ze zijn er! Dat was de titel van een mail op 23 mei van Wim Lammertijn van het bedrijf AZR NV aan de Herbekestraat in Hemiksem. En ze, dat waren huiszwaluwen, die na hun terugkeer uit de overwinteringsgebieden in Afrika, enkele weken langs Hemiksemse straten doolden op zoek naar een nieuwe broedlocatie.

5 paartjes huiszwaluwen kozen voor de beste locatie, de gebouwen van Jacobs Betoncentrale/AZR NV vlakbij de Schelde, waar vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, op 26 maart in samenwerking met Regionaal Landschap Rivierenland en de Brandweer Hemiksem 20 kunstnesten hadden opgehangen.

Uiteindelijk kozen 2 paartjes huiszwaluwen voor een kunstnest als broedplaats, 3 andere paartjes bouwden een natuurlijk nest. De rest van de kolonie vertrok blijkbaar naar een andere bestemming. Vorig jaar telden we nog 45 broedpaartjes aan de gebouwen aan de Herbekestraat.

Groene Hofstraat – zwaluwenstraat in Boom

Donderdag 10 juli gingen vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek aan de slag in het Groene Hofstraat in Boom. Aan huisnummer 20 werden in samenwerking met de Brandweer Boom en Regionaal Landschap Rivierenland 3 mestplankjes tegen de gevel onder natuurlijke zwaluwnesten gemonteerd, onder de dakgoot van deze woning werd eveneens een kunstnest geplaatst. Aan huisnummers 14 en 16 werden eveneens kunstnesten geplaatst en aan huisnummer 29 werd een dubbelnest onder de dakgoot geplaatst.

Goed nieuws trouwens over de huiszwaluwen in de Boomse centrumstraten. Het aantal broedpaartjes steeg

dit jaar naar 20 paartjes, tegenover 13 paartjes vorig jaar. Eveneens goed nieuws over de huiszwaluwen in de PTS-school aan de Beukenlaan in Boom, daar steeg het aantal broedpaartjes naar 16 paartjes, tegenover 10 paartjes in 2013.

Rumstse huiszwaluwen scoren eveneens bijzonder goed...

Ook in Rumst werken we intens verder aan de bescherming van een kolonie huiszwaluwen in de Rumstse centrumstraten en daar kunnen we ondertussen zelfs spreken van een echte revival van de huiszwaluw. Nauwelijks 10 jaar geleden stond de teller op nauwelijks 5 broedpaartjes en nu, 10 jaar later staat de teller al op 42 paartjes!

Het Molenveld spant de kroon met 33 paartjes huiszwaluwen, ook de buurstraten worden opnieuw gekoloniseerd. Met 4 paartjes in de Veerstraat en 5 paartjes in de Visserstraat.

Stillere luchten...

Het zal je misschien al opgevallen zijn, sinds eind juli is het veel stiller in de luchten boven onze dorpen. Midden juli gierden groepjes gierzwaluwen door en boven onze straten en plots, nauwelijks een week later waren ze met z'n allen weer vertrokken. Slechts 3 maanden verblijven ze in ons land, in die korte periode wekken ze onze bewondering en ook onze nieuwsgierigheid op. Waar zijn immers hun broedplaatsen?

Af en toe zie je ze wel langs potentiële broedplaatsen scheren, maar om de juiste plaats te vinden heb je een flinke portie geduld en ook wat geluk nodig. Het in- en uitvliegen van de broedplaatsen gaat immers bliksemsnel.

Dankzij de hulp van enkele Natuurpuntvrijwilligers zijn we er toch in geslaagd om heel wat broedplaatsen te vinden. Tim Couttreel telde dit jaar 30 broedplaatsen in Terhagen, dat zijn er

Plaatsen kunstnesten huiszwaluwen in de Groene Hofstraat

wel 4 minder dan vorig jaar.

In Boom is Nel De Backer eveneens gestart met het zoektocht naar de broedplaatsen. Vele uurtjes rondwandelen in Boomse straten leverde al 43 broedplaatsen op.

Nel op zoek naar gierzwaluwen langs Boomse straten

Toren H.Hartkerk super-be broedplaats voor gierzwaluwen

Een van de topplaatsen voor gierzwaluwen in Boom is de toren van de H.Hartkerk langs de Antwerpsestraat. Achter de wijzerplaten van de 4 torenuurwerken zitten smalle muurgangen, en dat zijn de favoriete broedplaatsen van gierzwaluwen. Om deze broedplaatsen te optimaliseren, werd dit voorjaar gestart met het plaatsen van 7 nestkasten achter die muurgangen. Eerder, in 2012 hadden we reeds 6 nestkasten tegen de noordgevel van de kerk gemonteerd, achter de galmgaten kant A12 werd zelfs een heus nestkastencomplex gebouwd.

Vele uurtjes werden gespendeerd aan het bekijken van rondvliegende gierzwaluwen rond de kerktoeren en zo konden we uiteindelijk vaststellen dat in 11 muurgangen regelmatig gier-

Nestkast gierzwaluw in toren H.Hartkerk Boom

zwaluwen in- en uitvlogen.

Uit een controle van de muurgangen en nestkasten binnenin de toren blijkt, dat ondertussen 3 nestkasten gebruikt worden als broedplaats en 8 paartjes gierzwaluwen een muurgang als broedplaats gebruiken.

Nieuwe nestkasten aan gebouwen OLVI-Middenschool Boom

Sinds enkele jaren hebben we een uitstekende relatie met de OLVI-Middenschool in Boom. In 2011 werd gestart met het plaatsen van een eerste reeks van 6 nestkasten onder de dakgoten aan de binnenplaats van de school. Tijdens het voorjaar van 2012 werd een 2de reeks van 10 nestkasten geplaatst, dit keer onder de dakgoot van een ander schoolgebouw, deze nestkasten zijn goed bekijkbaar vanaf het schoolhek aan de Advokaatstraat. In die periode gaven we, samen met Regionaal Landschap Rivierenland enkele workshops over zwaluwen voor leerlingen van de school.

Dit jaar kozen we, na overleg met de school voor het plaatsen van 5 nestkasten onder de brede dakgoot kant Brandstraat. Daar bevinden zich enkele muurgangen, die door de gierzwaluwen gebruikt worden als broedplaats. Het plaatsen van de nestkasten, op maandag 18 augustus, verliep bijzonder vlot, vooral dankzij de medewerking van het Bouwbedrijf MBG. Dit bedrijf werkt aan de overkant van de straat, waar eertijds de brandweerkazerne stond, aan de bouw van een nieuw gebouw.

Tekst:
Erik De Keersmaecker

Foto's: Joke Maes (Regionaal Landschap Rivierenland), Maurice Goossens, Nel De Backer, Erik De Keersmaecker (vrijwilligers Natuurpunt Rupelstreek).

Oeverzwaluwen welkom op site Rumst Recycling!

Aandachtige vogelkijkers van Natuurpunt hadden de voorbije maanden opgemerkt dat er regelmatig oeverzwaluwen rondvlogen boven de site van het bedrijf Rumst Recycling aan de Steenberghehoekstraat in Rumst. Via de gemeente werd contact opgenomen met het bedrijf en dat resulteerde in een bedrijfsbezoek op woensdag 14 juli, daarbij werd een broedlocatie ontdekt in een hoge zandstock, met een 30-tal nestgangen. Met het bedrijf werd de afspraak gemaakt, dat de zandhoop minimaal tot eind augustus onaangeroerd zou blijven liggen, zodat de zwaluwen rustig hun kroost konden grootbrengen.

Dank daarvoor aan Johan van Loo, bedrijfsleider van Rumst Recycling.

Broedplaats oeverzwaluwen site Rumst Recycling

Plaatsen kunstnesten aan gebouw OLVI Middenschool Boom

Rupel. Aartjes

Hallo natuurvriendjes,

Ondertussen zitten jullie weer op de schoolbanken en staan jullie agenda's weer boordevol activiteiten. Kijk even of er op de onderstaande datums nog een plaatsje vrij is, spreek even af met je ouders of grootouders en schrijf snel in, voor één van de boeiende uitstappen, waarbij wij voor jullie klaarstaan.

Zaterdag 11 oktober gaan we op stap in de donkere gangen van Fort Bornem. Dat wordt dus een echte bibbertocht, warme kleren en laarzen zijn een must! We gaan er op zoek naar overwinterende vleermuizen, als dat niet spannend is, weten we het ook niet meer.

Zondag 2 november gaan we op zoek naar andere kleine beestjes. Bosmuizen en woelmuizen, die we trachten te vangen in life-traps. Muizenvalletjes, waar we de diertjes levend in vangen en achteraf weer vrijlaten. Dan wordt dus ook een spannende tocht.

Woensdag 3 december gaan we dan als echte birdwatchers vogels kijken op het Noordelijk eiland. Birdwatchen is echt in! Honderden mannen en vrouwen reizen de wereld af, soms dichtbij of soms veraf, om er naar vogels te kijken. Misschien word jij ook een echte birdwatcher.

Zaterdag 11 oktober: Op stap naar de vleermuizen

Fort Bornem maakt deel uit van de 3de fortengordel rond Antwerpen. Omstreeks 1960 werd het fort door de militaire overheid verkocht aan een privé-eigenaar. Langs de walgracht verzezen talrijke vissershuisjes. Het fort zelf werd grotendeels ongemoeid gelaten, met een snel verval tot gevolg. Net zoals in andere forten bleken overwinterende vleermuizen er zich prima thuis te voelen. Onder impuls van de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt en vrijwilligers van Natuurpunt Klein-Brabant werden talrijke ruimten ingericht als overwinteringsplaats voor vleermuizen. Momenteel worden er jaarlijks ongeveer 250 vleermuizen geteld. Vandaag gaan we, samen met Herwig van Natuurpunt Klein-Brabant op stap in de vele gangen van het fort, op zoek naar de eerste overwinteraars.

Afspraak: 10u parking kerk H.Hart (A12), Antwerpsestraat Boom of 10u30 ingang fort, Barelstraat Bornem

Meebrengen: aangepaste warme kledij, laarzen en een zaklamp zijn aanraders!

Deelname melden: tot 6/10 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Einde: omstreeks 12u

Overwinterende vleermuis Fort Bornem

Zondag 2 november: Op zoek naar kleine zoogdiertjes in Walenhoek

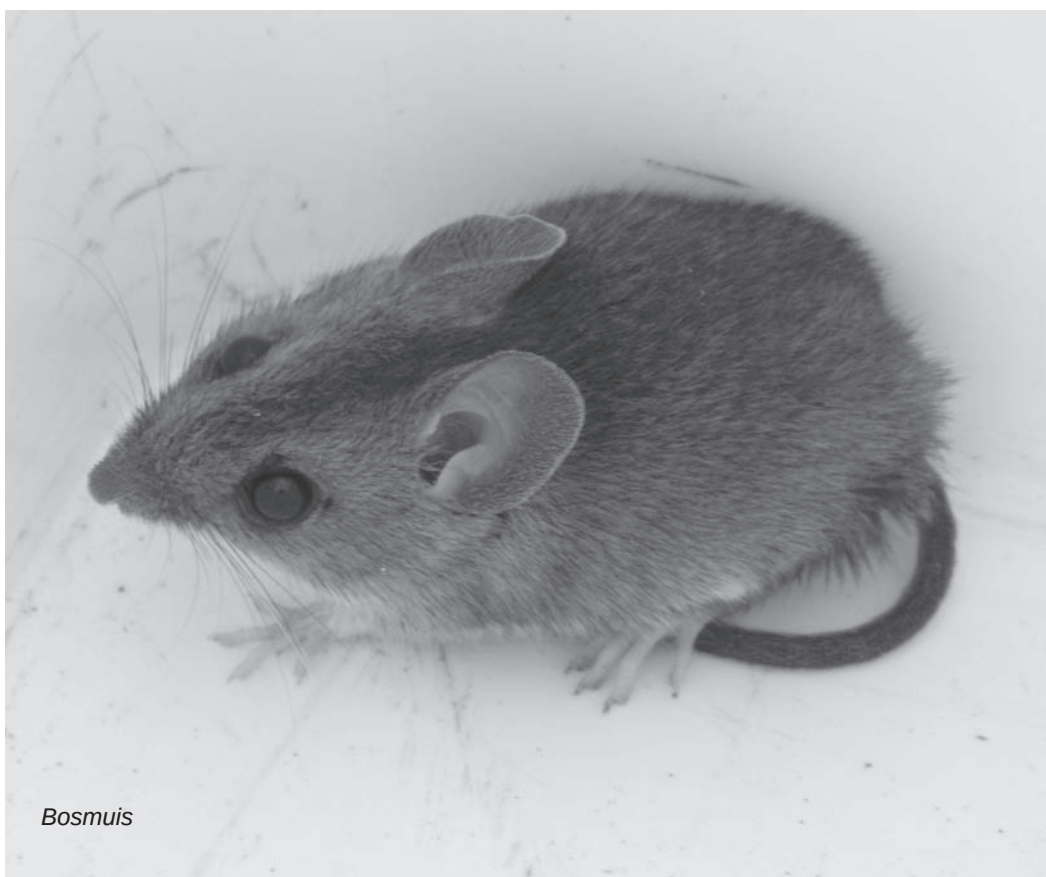
Jongens en meisjes zijn vandaag, samen met hun ouders/grootouders welkom in Natuur.huis de Paardenstal. Daar bekijken we samen een presentatie, waarbij we de kleine diertjes voorstellen, die in Walenhoek wonen. Daarna gaan we op stap. Door vrijwilligers van Natuurpunt werden 20 life-traps uitgezet, in deze valletjes trachten we enkele kleine zoogdiertjes te vangen, die we na het bekijken opnieuw vrijlaten.

Afspraak: 13u45 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Meebrengen: warme kledij, goede wandelschoenen of laarzen bij regenweer

Deelnameprijs: Natuurpuntleden gratis - niet-leden 1 euro.

Deelname melden: tot 27/10 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Bosmuis

Woensdag 3 december: Birdwatching voor kids op het Noordelijk eiland

Als je graag naar vogels kijkt en enkele soorten wil leren herkennen, dan is dit je kans!

Samen met een gids van Natuurpunt kunnen jongens en meisjes, vanaf 8 jaar en hun ouders/grootouders op stap gaan omheen het Noordelijk eiland. Je krijgt daar de kans om door een telescoop naar de vogels van het Noordelijk eiland te kijken. Praktisch alle eendensoorten zijn er nu aanwezig en ze zijn echt wel op hun mooist! Daarenboven is er vast nog wel een of andere verrassing te bekijken.

Afspraak: 13u50 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle - we nemen de veerboot om 14u.

Als je een verrekijker hebt, breng die dan zeker mee!

Bij koud weer zijn warme kledij, een warme pet, sjaal en handschoenen aanraders. Bij stevig vriesweer en als de plassen van het Noordelijk eiland zijn dichtgevroren, wordt deze activiteit afgelast.

Deelname melden: tot 29/11 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Grote zilverreiger

Buitengewoon plekje Niel is de winnaar!

De voorbije lente werd door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, intensief meegewerkt aan de realisatie van 2 Buitengewone plekjes in onze regio.

Het bosje aan de Steenbakkerijen, evenwijdig aan de Rupeldijk, vlakbij café den D'Rupel, waar we samen met Regionaal Landschap Rivierenland en de gemeente Niel de handen in elkaar sloegen, om een herinrichtingsplan voor een bosje tussen de arbeiderswoningen van de voormalige steenbakkerijen uit te werken. Er werd een kronkelwandelpad door het bosje aangelegd, waarvan de ingangen gemarkeerd werden met gevlochten wilgenpoorten, binnenin werd een takkenscherp gebouwd, om een groene tunnel te creëren. Ook het haagperkje werd opnieuw aangelegd met autochtoon plantmateriaal. Verder werd er een houten trap tegen de dijk geplaatst die de Rupeldijk met het Buitengewoon-plekje en het terras van café den D'Rupel verbindt.

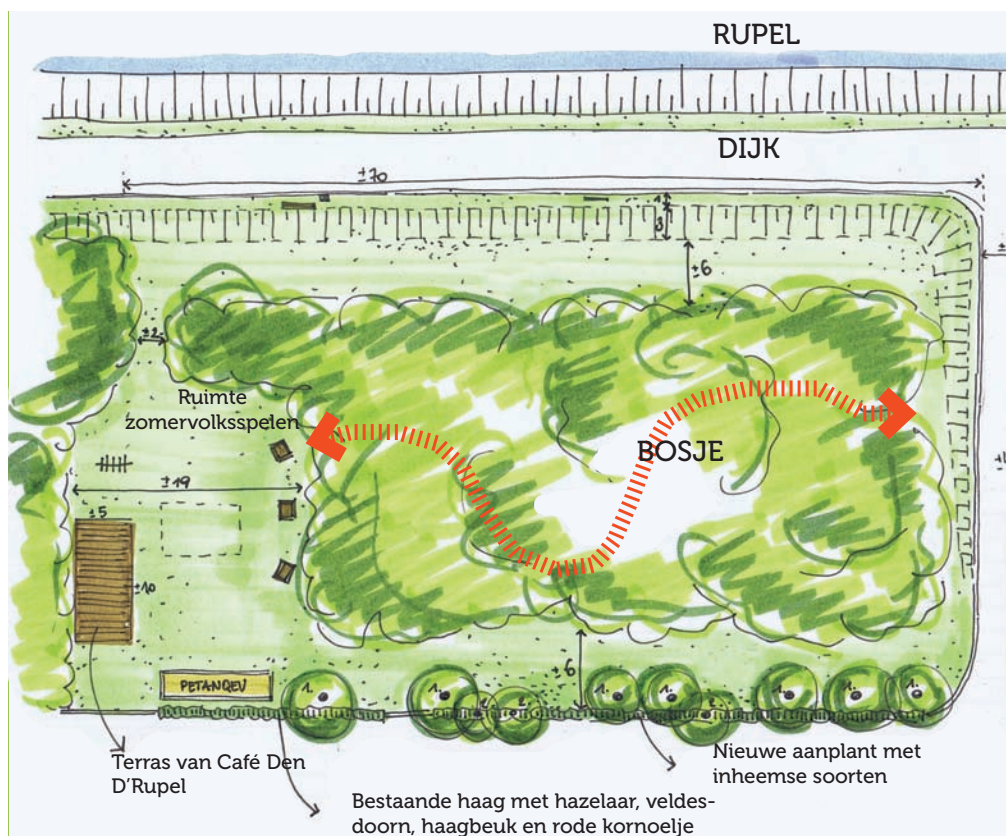

Partner waren we ook voor de aanleg van een parkje aan de Callebeekstraat in Hemiksem, daar werd samengewerkt met Regionaal Landschap Scheldedurme en de gemeente Hemiksem, om een rommelhoekje te verfraaien en er een leuk parkje van te maken. Het plaatsen van een bijenhotel door Natuurpunt was figuurlijk de kers op de taart van dit mooie project.

Een derde en eveneens leuk Buitengewoon plekje werd aan de ingang van ons natuurgebied Oude Nete-arm aan de Kapellelei in Rumst gerealiseerd. Daar waren gemeente Rumst, Regionaal Landschap Rivierenland, samen met de leerlingen van Basisschool Sleutelhof kartrekker voor de inrichting van een mooie natuurtoegang tot het natuurgebied.

Tot 31 juli konden inwoners van de provincie stemmen op hun favoriet plekje via de website: www.buitengewoneplekjes.be. Op deze website vind je alle info over de opknappwerken op 50 plekjes in de provincie Antwerpen.

De uitslag is ondertussen gekend en het **Buiten-gewoon plekje**: Bosje bij Steenbakkerijen in Niel, werd door het publiek als winnaar uitgeroepen. Het kreeg 197 stemmen, en dat was voldoende om een buitengewoon plekje in Heist-op-den-Berg, met een voorsprong van 11 stemmen te verslaan.

Zondag 12 oktober: Buitengewoon feestje

Afspraak: tussen 14u en 18u Buitengewoon plekje, vlakbij café den D'Rupel, Steenbakkerijen Niel
Met een café, een bosje, een labyrint, een erfgoedwandeling, een rivier, live muziek, volksspelen en heel veel gezelligheid.

Wandelnetwerk Rivierenland krijgt restyling en 50 extra kilometers

Schelde, Rupel en de benedenlopen van Dijle, Nete en Zenne vormen de blauwe draad doorheen Wandelnetwerk Rivierenland. Een unieke streek, nergens anders in Vlaanderen komen immers zoveel rivieren samen, op zo'n kleine oppervlakte. De getijdenwerking zorgt bovendien voor een unieke fauna en flora. Naast de rivieren geven ook de wielen, vlasrootputten, beekvalleien, broekgebieden, bomenrijen, uitgestrekte land- en tuinbouwlandschappen, oude bossen, vlietjes, weidelandschappen en aan water gerelateerd erfgoed mee vorm en kleur aan deze waterrijke regio.

In 2010 verscheen de eerste Wandelkaart Rivierenland, vrijwilligers van Natuurpunt hebben toen vooraf stevig meegewerkt aan de realisatie van deze wandelkaart, in de stuurgroep en op het terrein door het zoeken naar leuke wegeltjes en goede locaties voor de knooppunten.

Nu, 4 jaar later, is er een stevige restyling van de wandelkaart en een uitbreiding met 50 extra kilometers. Het wandelnetwerk wordt uitgebreid in Duffel, Hemiksem en Schelle, waardoor onze ganse Rupelstreek nu doorsneden wordt door gemarkeerde wandelwegen en knooppunten.

Bijzonder mooi is ook de ommekant van de wandelkaart, met info over de prachtige natuur in ons rivierenland. En als toemaatje is er ook een inspiratieboekje bij ingesloten. Met 5 suggestielussen, waarbij in onze regio worden voorgesteld: de Klinkaertroute (Boom, Niel), de Rupelkleiroute (Terhagen, Boom) en dichtbij lussen: Battenbroek en de Otter en beverwandeling in het Broek de Naeyer/Biezenweiden. Verder bevat het ook een inspiratieboekje, met info over leuke te ontdekken plekjes. Via de veerdienst over de Rupel in Schelle is er ook een verbinding mogelijk met het Wandelnetwerk Klein-Brabant.

De kaart is te koop bij Toerisme Rupelstreek, Regionaal Landschap Rivierenland, de gemeentehuizen van de Rupelstreek en in Natuur.huis de Paardenstal voor prijs van 8 euro.

Ledenaantal Natuurpunt Rupelstreek gaat fors de hoogte in!

Midden december 2013 waren we bijzonder gelukkig, toen we konden melden, dat het 1000ste Natuurpuntlid in onze ledenlijst stond. Nu, ruim 9 maanden later, staat de teller op 1051 Natuurpuntleden in de Rupelstreek.

Een forse stijging en een duidelijk bewijs dat een steeds groeiende groep mensen, ervan overtuigd is dat natuur belangrijk is en ze waardering hebben voor de projecten van Natuurpunt.

Zelf laten we geen gelegenheid onbenut om mensen te overtuigen om lid te worden van Natuurpunt. De voorbije maanden kon je er immers niet naast kijken, tijdens diverse evenementen waren we erbij met een Natuurpunt-infostand. Naast info over de projecten van Natuurpunt in ons mooie rivierenland, trachten we eveneens mensen te overtuigen, om lid te worden van Natuurpunt. Dat lukte prima tijdens het Belevingsfeest: Gastvrij voor de bij in Schelle (4 leden), de Planten- en Ambachtenmarkt in Boom (6 leden) en het nieuwe Ubuntu-festival in Boom (7 leden). Enkel tijdens het Openingsmoment van het Lazaruspad in Rumst konden we niemand overtuigen om lid te worden van Natuurpunt. Het kinderfestival Schorremorrie in de Schorre in Boom zou eveneens een prima plaats kunnen zijn voor ledenwerving, met vele jonge gezinnen die het festival bezoeken. Door de massale toeloop van kinderen, voor de workshops braakballen pluizen, hadden we onze handen echter letterlijk meer dan vol en bleef er voor ledenwerving nauwelijks tijd over.

De komende weken staat onze infostand op de Milieubeurs in Schelle (vrijdag 3 en zaterdag 4 oktober), het Buitengewoon feestje aan de Steenbakkerijen in Niel (zondag 12 oktober) en in de Horta-winkel Reet (zaterdag 29 november). Ook daar hopen we weer enkele mensen te overtuigen om lid te worden van Natuurpunt.

Heb je even tijd en zin om te helpen? Stuur een berichtje naar: natuur.rupel@skynet.be

Wat kan jij doen voor Natuurpunt?

Misschien heb je je af en toe al eens afgevraagd wat jij kan doen voor Natuurpunt? Als je zin zou hebben om de sfeer al een beetje te proeven, dan ben je welkom op onze overlegmomenten.

Donderdag 27 november komen we samen in Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel Hellegat, afspraak daar om 20u. Of op woensdag 3 december in het Ecohuis, 's Herenbaan 129 Boom, afspraak daar om 19u30.

Of tijdens het overlegmoment, waarbij we gaan praten, of de opstart van een Vogelwerkgroep een haalbare zaak is? Afspraak: vrijdag 31 oktober (19u30) Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Cursus: Vogels kijken in de Oostkantons

Tijdens deze korte cursus besteden we volop aandacht aan boeiende vogelsoorten, die in Vlaanderen af en toe als doortrekkers gezien worden, zoals rode wouw, zwarte wouw en zwarte ooievaar. Of vogels die we hier vooral kennen als overwinterraars, zoals klapekster en kramsvogel. In de Oostkantons zijn het momenteel algemene broedvogels. Rode wouw en kramsvogel zelfs vrij algemeen.

Notenkraker en zwarte ooievaar broeden er in de hellingbossen. Fluiter, appelvink, goudvink en kortsnavelboomkruiper zijn er veel algemener dan bij ons. Langs de snelstromende riviertjes stelen waterspreeuwen de show en ook grote gele kwik is er een algemene soort.

Zwarte wouw en oehoe zijn er momenteel vaste broedvogels en klapekster, grauwe klauwier en geelgors broeden er in de open valleien. Ruigpootuil doet het er eveneens prima, vooral door een ruim aanbod aan nestkasten. Ook de visarend is er een zeer regelmatige doortrekker.

Tijdens ons bezoek aan de Oostkantons zullen vooral de prachtige rode wouwen de aandacht trekken. Voor iedere natuurliefhebber is het een waar genot om naar deze vogels te kijken, Dankzij de diep gevorkte staart zijn ze bijzonder wendbaar. Hun vliegtechniek is totaal anders dan van buizerd, eveneens een algemene broedvogel in de Oostkantons. Buizerden gaan hoog in de lucht cirkels draaien, en speuren daarbij naar het landschap onder hun. Rode wouwen gaan wiekend en draaiend op zoek naar een prooi, tijdens de broedperiode zijn dat niet zelden jonge kramsvogels, die door de wouwen uit de nesten worden geplukt.

Zwarte ooievaar en rode wouw – foto's: Raymond De Smet

Praktische info:

Dinsdag 21 april en 28 april: Theorie-avonden

19u30 – 22u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Zaterdag 25 april: Bustocht Oostkantons

7u30 parking kerk H.Hart Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom

De cursus: **Vogels kijken in de Oostkantons** wordt georganiseerd in samenwerking met Natuurpunt Educatie vzw.

Lesgever tijdens beide theorieavonden is Koen Leysen.

De theorieavonden gaan door in Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel (Hellegat).

Omwille van praktische redenen wordt het aantal deelnemers beperkt tot maximaal 25 deelnemers.

Inschrijven: door een storting van 26 euro (volw.), 20 euro (-16 jaar), niet-Natuurpuntleden 32 euro op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek 2845 Niel, met vermelding: Cursus vogels kijken Oostkantons - telefoonnummer - emailadres. In het inschrijvingsgeld is deelname aan de bustocht inbegrepen. **Meer info:** 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Natuur.kalender 2015

Versier ook in 2015 je keuken of toilet met een mooie natuurkalender.

Uitzicht: 13 recto-verso bladen (cover en 12 maanden). Op de rectozijde wordt telkens een foto afgedrukt, de versozijde bestaat uit de kalendergegevens. De bladen zijn aan elkaar gehecht met een ringsysteem. Het gesloten formaat is 24,5 cm x 24,5 cm, het open formaat is 24,5 cm x 49 cm.

Voor **10 euro** heb je een jaar lang elke maand een nieuwe mooie foto aan je muur.

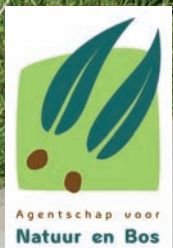
Te bestellen bij:

- Natuurpunt Aartselaar: door storting op rekening BE88 9799 7675 4841. Gratis levering, voor zover je woonachtig bent in Aartselaar

- Natuurpunt Rupelstreek: door storting op rekening rekening BE70 0013 5986 4925. Gratis levering, voor zover je woonachtig bent in de Rupelstreek.

Op www.natuuraartselaar.be/tekoop kan je er al eens in bladeren.

**Uitneembare
wandelkaart**

De Reukens Aartselaar

De Reukens, groene long bij de Aartselaarse dorpskern

In het openruimtegebied De Reukens ten zuiden van de Aartselaarse dorpskom wordt sinds enkele jaren gewerkt aan een natuurlijk en gevarieerd landschap. Hiervoor werkt het Agentschap voor Natuur en Bos samen met de gemeente Aartselaar en werden er intussen al heel wat gronden aangekocht en ingericht. Op een deel van de gronden werden een jong bos, een boomgaard en een dreef aangeplant. Er werd ook een meanderende beek met poel aangelegd. Nu de bossen stilaan vorm krijgen, is de tijd rijp om het gebied officieel toegankelijk te maken. Langs het Reukenspad kan doorheen het gebied gefietst worden. Wandelaars kunnen via een wandellus een rondgang maken in het gebied zelf.

RUP Reukens

De Reukens is het gebied dat zich uitstrekt tussen Langlaarsteenweg, Reetsesteenweg, Pierstraat en Halfstraat. Het is oorspronkelijk een landbouwgebied bestaande uit weiland, boomkwekerijen, akkers, en enkele verscholen oude boerderijen. De lintbebouwing van de aangrenzende straten onttrekt het gebied grotendeels aan het zicht. Dit verklaart wellicht waarom het zelfs bij vrij veel dorpsgenoten onbekend is. Om de speculatiedruk op dit gebied weg te nemen, stelde Aartselaar een Gemeentelijk Uitvoeringsplan op. Hierin kregen de gronden een groene

bestemming. Sindsdien voert het Agentschap voor Natuur en Bos en de gemeente een actief aankoopbeleid. Momenteel is ongeveer reeds een derde van het gebied aangekocht door deze overheden.

Wullebeek

De Wullebeek heeft een onmiskenbare deuk in het landschap van de Reukens aangebracht.

Als je op de rand van het "Kom op tegen Kanker-bos" uitkijkt in de richting van de watertoren van Reet, kan je zien hoe dit onooglijk beekje een onuitwisbare indruk op het landschap heeft achtergelaten. Hoelang vindt het water al langs deze beek de weg naar de Rupel? Geduldig heeft het jaren, eeuwen lang gekronkeld en geslepen om zijn loop te markeren door de velden en weilanden. Of hoeveel kracht kan water niet hebben? De laatste jaren lijkt er echter niet veel water meer door de beek zijn weg naar de Rupel te vinden. Is er nog wel een bron die de Wullebeek voedt? Of is er alleen nog regenwater dat in ijlt tempo zijn weg langs de strak getrokken bedding terug vindt? Nochtans is voor de vruchtbaarheid van een stuk grond een beetje water

Picknickbank - foto: Luk Smets

Wandelkaart Zuidrand

Landschapspark Zuidrand van de provincie Antwerpen geeft een regiowandelkaart uit. Als bijdrage hiertoe heeft Natuurpunt Aartselaar de wandeling uitgestippeld, die je op de volgende pagina vindt. De wandeling brengt je door de jonge natuur van De Reukens en laat je proeven van enkele cultuurelementen zoals de Aartselaarse Heimolen en de Leonarduskapel.

van levensbelang. ANB en Natuurpunt hebben bij de uitbouw van de Reukens als natuurgebied ook hier aan gedacht. Een nieuw aangelegde poel en een meanderende beek met enkele kleinere overloopjes hebben tot doel het regenwater langer dan voorheen het geval was, vast te houden, zodat alle planten langer kunnen genieten van het regenwater dat in de Reukens valt. En inderdaad, om en rond de poel en beek zie je nu reeds heel wat ander nieuw leven ontstaan. Gele waterlis en de bruine sigaar van de lisdodde markeren de nieuwe slingerende bedding en lijken de weg te wijzen naar de nieuwe poel aan de wilde eenden, meerkoeten en waterhoentjes. Hopelijk kunnen zij dit vrij nieuwe stukje Aartselaarse natuur spoedig als hun thuis beschouwen. Zelfs de Canadese ganzen en Nijlganzen zijn hier de afgelopen lente en zomer reeds gepasseerd voor een welkome rustpauze. Laat dit ook zo zijn voor de natuurlinnende wandelaar op zoek naar het groen van Aartselaar.

Lente - foto: Gert Verschueren

Vier jonge torenvalken - foto: Luk Smets

Torenvalken en steenuilen voelen zich thuis in het open landbouwgebied. Daarom is het behoud van een open vallei met grasland en kleine landschapselementen even belangrijk als bosaanplant.

Steenuil - foto: Bart De Schutter

Kom op tegen Kanker-bos

Laat me toe om in het concept van "Kom op tegen Kanker-bos" toch een bijklank gevuld met weemoedige herinneringen terug te vinden. Of een ultieme pleister om de diepe wonden in het hart van velen te helen. Hoevelen van de deelnemers aan de boomplantactie van 2008 hebben hun bijdrage niet geleverd met in het achterhoofd de nagedachtenis van een moeder, een broer, een vriendin of een kind. Lopen zij niet telkens opnieuw door de opgroeiende aanplantingen met het mijmerende aandenken aan de verloren geliefden?

Een wandeling doorheen het bos zal een aanleiding zijn opdat deze beminde door een volgende generatie niet vergeten worden. Er staan momenteel nog geen 'eeuwenoude' eiken en beuken die er zo uitnodigend kunnen uitzien om op een bankje onder aan de stam te mediteren. Maar de tijd zal zeker komen dat tijdens een avondwandeling doorheen het ruisen van de bladeren je bekende namen worden toegefluisterd...

De actie heeft echter ook bijgedragen tot de genezing en de ondersteuning van het herstel van vele zieken. Niet alleen de herinnering aan overleden kankerpatiënten is de voedingsbodem van dit nieuwe bos. Ook de kans

op een nieuw leven is een meer dan gepast symbool voor de aanplant van het 'Kom op tegen Kanker-bos'. Nu al zie je de zwarte elzen en berken metershoog opschieten. Uitdagend voor de ietwat tragere eiken en beuken maar die weten dat ze binnen luttele jaren hun snel opschietende rivalen zullen inhalen en als koningen van het woud imposant de andere in de schaduw zullen plaatsen.

Bijenhotel

Natuurpunt Aartselaar plaatste met de steun van provincie Antwerpen, onder de vleugels van Landschapspark Zuidrand, dit viersterrenhotel om nestplaatsen te bieden aan solitaire bijen.

In Vlaanderen komen meer dan 300 soorten voor. De meeste maken een nest in de grond. Ongeveer 60 soorten nemen soms hun intrek in een bijenhotel. Solitaire bijen kunnen doorgaans niet steken.

Tijdens de eerste warme lentedagen van maart verschijnen de eerste gasten: metselbijen. Zij delen de nestgang op in verschillende kamers, gescheiden door klei of leem. In mei komen de behangersbijen hun nestgangen bekleden met stukjes blad. De kleine zwarte tronkenbijtjes verkiezen de zomerse hitte en werken door tot eind september. Behalve nestplaats hebben deze bijen ook voedsel nodig. Het eten bestaat uit een buffet van nectar en stuifmeel. Wilgen, klokjes, klimop en rolklaver zijn maar enkele van de soorten op het menu.

Algemene info

Start: Infobord Langlaarsteenweg/Oeyvaersbosch, Aartselaar. Lengte wandeling: 6 km

Parking: Oeyvaersbosch of Leeuwerikenlaan

Info: www.natuuraartselaar.be/reukens

Toegankelijkheid: heel het jaar door op de gemarkeerde paden. Stevige schoenen voor de niet-verharde delen. Deze zijn niet aangeraden voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

Horeca: In de onmiddellijke omgeving zijn 2 cafés (zie kaart). In het centrum van Aartselaar zijn restaurants te vinden.

Verkoops punten wandelkaart: www.provincieantwerpen.be

Teksten: Gert Verschueren en Luk Smets

Foto voorblad: copyright Landschapspark Zuidrand - Mie De Backer.

Heimolen - foto: Luk Smets

Wordt lid van Natuurpunt

Ook in Aartselaar komt Natuurpunt op voor behoud van onze natuur. Steun ons en wordt lid.

Leden krijgen:

- 4 x per jaar Natuur.blad, het kleurrijke ledenmagazine met info over het natuurbehoud in Vlaanderen
- 4 x per jaar Rupel.blad, het afdelingstijdschrift van Natuurpunt Rupelstreek & Aartselaar, met activiteiten in de eigen regio
- Een welkomstpakket met fiets- en wandelgids met 33 uitgestippelde fietsroutes en wandelingen in de mooiste natuurgebieden van Vlaanderen en Wallonië
- 10 % korting in onze Natuurpuntwebwinkel, die een volledig assortiment van natuurboeken aanbiedt naast optisch materiaal
- Je kan met je hele gezin deelnemen aan wandelingen met natuurgids in alle door Natuurpunt beheerde natuurgebieden
- Met je lidkaart geniet je bovendien korting bij Optiek Van Grootven, A.S. Adventure, Tony Mertens en Schoenen Torfs (extra voorwaarde bij Torfs: breng een paar oude schoenen mee).

Meer inlichtingen, een proefnummer van ons tijdschrift, lidmaatschap, ...? Wend je tot Natuurpunt Aartselaar: Luk Smets, J.F.Kennedylaan 22, 2630 Aartselaar, tel.03/289 73 66 - info@natuuraartselaar.be

- bebouwing
- akkers
- grasland/weide
- boomgaard/boomkwekerij
- bos
- overstromingsgebied
- start / infobord
- Sint-Leonarduskapel
- windmolen
- parking
- gevaarlijke oversteek
- picknickplaats
- horecazaak
- wandeling, verhard
- wandeling, onverhard

Rupel.waarnemingen

In deze rubriek brengen we voortaan korte items over opmerkelijke waarnemingen. En tevens korte info over soortenbeschermingsprojecten. Voor een volledig overzicht van de waarnemingen in onze regio surf je naar:

www.rupel.waarnemingen.be

De berichtjes in deze rubriek verschijnen tevens in de Rupel.flits, de maandelijkse Nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek. De Rupel.flits wordt, via mail verzonden naar leden van Natuurpunt Rupelstreek, waarvan we het emailadres kennen. Ook leden van Natuurpunt Aartselaar en andere Natuurpuntafdelingen kunnen deze Rupel.flits ontvangen. Ben je lid van Natuurpunt Rupelstreek, Natuurpunt Aartselaar of van een andere Natuurpuntafdeling en wil je de Rupel.flits graag ontvangen, stuur dan even een berichtje naar: natuur.rupel@skynet.be met mededeling: ja, Rupel.flits

Zeldzame zwarte ibis op het Noordelijk eiland

Tussen 22 en 26 juni pleisterde een zwarte ibis op het Noordelijk eiland. Een prachtige waadvogel, waarvan de kleuren variëren van donkergroen naar donkerbruin. Zwarte ibissen broeden in de warmere moerasgebieden van Zuid-Europa. Af en toe wordt er eentje in West-Europa waargenomen, het merkwaardige is, dat ze soms wekenlang op dezelfde plek blijven pleisteren.

Met zijn grote, kromme snavel eet zwarte ibis alles wat hem voor de snavel komt. Zwarte ibissen overwinteren in Noord-Afrika. De laatste waarneming van een zwarte ibis in onze regio dateert van 1986. Toen werd een vogel tussen april en november waargenomen in Aartselaar, Rupelmonde, Schelle en Wintam.

Zwarte ibis

Eerste broedgeval van kokmeeuw in ons rivierenland!

Het takkeneiland, dat door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek tijdens dit voorjaar op het Noordelijk eiland gebouwd werd, heeft bewoners gekregen. Niet de gehoopte lepelaars, maar wel een 6-tal paartjes kokmeeuwen. Op 22 juni werden de eerste jonge kokmeeuwen waargenomen, kleine donkerbruine donsballietjes, die erg snel groeien en vrij snel het takkeneiland verlieten. De weken daarna zaten ze in het lage wilgenstruweel, waar ze door hun ouders gevoed en bewaakt werden. En daarmee is het eerste geslaagd broedgeval van deze vrij algemene meeuwensoort, met het donkerbruine kopkapje, in onze regio een feit. In 1996 was er een mislukte broedpoging van een paartje kokmeeuwen op het Noordelijk eiland (bron: Vogels in Klein-Brabant).

Dennenbladwesp in tuin (tekst en foto Marleentje Paelinckx)

Eind april ontdekte ik tijdens het grasmaaien enkele rupsen op de dwergabies in mijn tuin in de Steenwinkelstraat in Schelle. Ik nam een foto van de rupsen, zette die op www.waarnemingen.be, waarna ik een bericht ontving dat dit over rupsen van een bladwesp zou gaan. Op 26 juni zat er een onbekend insect op dezelfde boom, terug een foto ingezonden op www.waarnemingen.be, en zelf wat info opgezocht op het internet. Daarbij kwam ik tot de vaststelling dat het insect een dennenbladwesp was, een vliesvleugelige uit de familie van de dennenbladwespen. Het insect heeft een lengte van 6 tot 9 millimeter. Het borststuk van het mannetje is zwart, maar de naam verwijst naar het borststuk van het vrouwtje, dat oranje-rood is. Van deze groep hebben de mannetjes gekamde antennen en de vrouwtjes eenvoudige, enigszins gezaagde voelsprietten. Dennenbladwespen vliegen van juli tot oktober.

Dennenbladwesp

Witwangsternen op het Noordelijk eiland

Tussen 11 en 17 juli konden vogelkijkers 2 witwangsternen op het Noordelijk eiland bekijken. Witwangsternen lijken een beetje op visdiefjes. In tegenstelling tot visdiefjes zijn ze eerder donkergrijs, enkel de kopzijden en de onderstaartdekveren zijn wit, de staart is ondiep gevorkt. Witwangsternen broeden in het oosten en zuiden van Europa. Daar broeden ze in kolonies in ondiepe binnenwateren en dichtbegroeide moerassen. Tijdens de herfst trekken de meeste witwangsternen naar gebieden ten zuiden van de Sahara, een toenemend aantal vogels blijft echter in het Middellandse Zeegebied overwinteren.

Witwangsternen op het Noordelijk eiland

Middelste jager boven de Rupel

Zaterdag 11 juli werd boven de Rupel kort een middelste jager waargenomen. Met de fiets was ik onderweg naar de veersteiger kant Wintam, toen mijn aandacht werd getrokken door enkele alarmerende visdiefjes. Op dat moment zag ik een voorbijvliegende donkere meeuwachtige vogel in de richting van de Schelde vliegen. Het silhouet van de vogel deed me meteen aan jager denken, met de verrekijker zag ik nog net de staart, met in het midden, enkele uitstekende pennen, typisch voor middelste jager. Waarnemingen van middelste jagers landinwaarts zijn bijzonder schaars, meestal na langdurige

stevige westen- of noordwestenwinden. De vogels worden dan letterlijk het land in geblazen.

Hervangst van “bejaarde” kleine karekiet op Ringpost Anderstad

Woensdag 13 augustus werd door Gerhard Smets op de Ringpost Anderstad (Lier) een geringde kleine karekiet gevangen, de vogel droeg ringnummer 11670522. Na controle van het ringnummer bleek, dat deze vogel op 30 juli 2010 op de Ringpost Mechels Broek (Mechelen) geringd was door Steven Van Steenkiste. Deze kleine karekiet was dus minimaal 4 jaar oud, en had de heen- en terugtrek naar de Afrikaanse overwinteringsgebieden reeds 4 keer tot een goed einde gebracht.

Dit was echter geen record, op Ringpost Broek de Naeyer in Klein-Willebroek werd eertijds een mannetje kleine karekiet geringd door Fons Willemsen en 8 jaar en 11 dagen later werd dezelfde vogel terug gevangen op dezelfde ringpost. Kleine karekieten zijn lange afstandstrekken, die tot in zuidelijk Afrika vliegen om er te overwinteren.

Kleine karekiet op ringpost Mechels Broek

Laat broedgeval visdiefjes op het Noordelijk eiland

De visdiefjes op het Noordelijk eiland deden het dit jaar bijzonder goed. Op de 9 nestvlotjes, die door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek geplaatst werden, werd met succes gebroed, dat leverde een totaal op van 19 jonge visdiefjes. Een 10de paartje visdiefje deed eerst een mislukte broedpoging op het takkeneiland. Daarna heeft dit paartje geduldig gewacht, tot één van de nestvlotjes vrijkwam. Met uitzondering van het paartje op nestvlotje 6 vertrokken de visdiefjes naar de overwinteringsgebieden langs de kusten van West-Afrika.

Het visdiefpaartje op nestvlotje 6 deed echter dapper voort, met regelmatige voedselvuchten naar de 2 jongen. Tijdens het eerste weekend van september verlieten de jonge visdiefjes het nestvlotje. Een week later, vertrokken ze samen met hun ouders naar Afrika. Daarmee staat de teller dit jaar op 10 broedpaartjes en 21 jonge visdiefjes.

Visdiefje met prooi

Lepelaars en koereigers op het Noordelijk eiland

Tijdens de voor- en najaarstrek pleisteren er regelmatig lepelaars op het Noordelijk eiland, midden augustus liepen de aantallen zelfs op tot 19 vogels. Een indrukwekkend beeld van deze prachtige, bijna exotische waadvogels. In Vlaanderen is de lepelaar nog steeds een schaarse broedvogel. In Nederland wordt bijzonder hard gewerkt om de broedgebieden van lepelaars veilig te stellen, met de uitvoering van een soortbeschermingsplan. Daar schommelt het aantal broedparen op ongeveer 2100 paar.

Een andere opmerkelijke en regelmatige bezoeker van een Noordelijk eiland was een adulte koereiger. Deze vogel wordt sinds begin augustus regelmatig waargenomen in de polder van Kruibeke. Op 19 augustus werd deze vogel voor het eerst gezien op het Noordelijk eiland, waar het takkeneiland gebruikt wordt als slaapplek en sindsdien maakt deze koereiger dagelijks over en weer vluchten van de polder van Kruibeke om er te foerageren, naar de slaapplek op het Noordelijk eiland. Op 29 augustus en de dagen erna werd het nog mooier, toen er plots 2 koereigers op het Noordelijk eiland zaten. Naast de adulte vogel, zat er een juveniele vogel, ook de dagen daarna werden beide vogels nog regelmatig gezien.

Koereiger

Lepelaar

Tekst Erik De Keersmaecker ; foto's: Gerhard Smets, Marleentje Paelinckx, Kris De Keersmaecker, Erik De Keersmaecker, Sonja Van Loock, Fons Van den heuvel, Raymond De Smet

Vrijdag 31 oktober: Opstart Vogelwerkgroep Rupel ?!

Vogels liggen reeds bijzonder lang in de bovenste schuif bij Natuurpunt Rupelstreek. In 1992 werd het kerkuilproject opgestart en sinds 1995 werken we aan projecten voor de bescherming van onze zwaluwen. Daarna kwamen er nog projecten bij voor slechtvalken, torenvalken, steenuiltjes en meer recenter voor visdiefjes.

Daarnaast zijn er tellingen van overwinterende watervogels op de Rupel, trektellingen op de trektelpost Noordelijk eiland, het tellen van het aantal broedpaartjes boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw en de laatste jaren ook steeds meer van gierzwaluw. Onze vogelcursussen zijn ondertussen legendarisch en kunnen telkens rekenen op een groot aantal deelnemers, en regelmatig staan er birdwatch-excursies in onze Natuur.kalender.

Tijdens een gezellig samenzijn in Natuur.huis de Paardenstal stellen we deze projecten voor en willen we samen bekijken en bepraten, of de opstart van een vogelwerkgroep binnen de werking van Natuurpunt Rupelstreek een haalbare en wenselijke zaak is.

Als je interesse hebt voor vogels, en die interesse kan groot of klein zijn, dan ben je erg welkom op dit overlegmoment.

Afspraak: 19u30 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Parkeren kan op de parking aan de Boomsestraat, tegenover huisnummer 268 of op de kleine parking achteraan de parking. Volg aan de parking de wegwijzers naar Natuur.huis de Paardenstal.

Meld vooraf even je komst: via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Terugblik op het Vlinderweekend

Ward Van Kerckhoven

Beste vrienden van de natuur. Jullie weten maar al te goed - ik hoef het eigenlijk niet te vertellen, maar ik doe het toch - wat er gebeurt als de factuur het Rupel.blad in de brievenbus gooit. In vele huiskamers ontstaat er onmiddellijk een chaos van jewelste, ruzies alom, het boekje wordt verscheurd, mama's zijn fan van het voorwoordje van de voorzitter, maar de terugkomende familiekroneken van de familie Verschueren in Aartselaar geschreven door onze Gert krijgen altijd vele leescijfers, zodat het ledenaantal in Aartselaar er ongelofelijk door steeg.

Mijn vriend Gert is van alle markten thuis: bezige badmintonner, frisse fietser, straffe stapper, fantastische fantast, anonieme alpinist. Vandaag is hij hier "g g", gids Gert of Gert gids van dienst, bijgestaan door ploegmaat "r r" (rustige Ronny) en nog een tiental assistenten, die allen hun vlinderwoordje konden meepraten. Verhalen over overwintering als vlinder, trekkende vlinders over oceanen, uitgebroken vlinders in de zoo, geholpen door bondgenoot hagel. Alleen ik stond daar met m'n ogen wijd open, m'n mond nog wat wijder. Op de koop toe ontving ik een folder - gaan we die allemaal zien vandaag? - en werd ik gebombardeerd tot verslaggever.

Eerst moest ik nog door de keuring. Bottinnen, short, kleurrijk hemdje (goed trefpunt voor vlinders), m'n neus ingesmeerd met de laatste niveacrème, hoedje was ik vergeten, maar last but not least ... ik had me in maanden niet meer gewassen, ik stond er goed bezweet bij, alweer een pluspunt, want g g vertelde ons dat vlinders liefhebbers waren van zweet. Dus, ik mocht mee, maar ik mocht niet bewegen, want vlinders zien goed en fladderen dan weg, maar praten mocht ik wel, want onze vlinders horen en luisteren niet goed (typisch vrouwelijk werd er gefluisterd).

En dan op weg, niet door het donkere Cleydaelbos, maar wel langs de rand en door de veldjes. Plezant hoor... we mochten direct afdwalen van het pad, recht het veld in. Vele motjes verschoten van ons, maar vandaag waren we op zoek naar echte vlinders. In de verte vloog een witje. Was het een koolwitje, een geaderd of een sneeuw witje, het werd niet genoteerd. Zo bleven we fantaseren: nieuwe soorten ontdekten we: het frisse duinoogje, het Vlaamse verzuurde duinoogje: dit stukje Cleydaelbos zou in onze ogen een uniek vlinderparadijs kunnen worden... moest onze fantasie werkelijkheid worden.

gehakkelde aurelia - foto Toon Verbruggen

bont zandoogje - foto Toon Verbruggen

Werd er dan niks geteld? Waren de observaties dan toch niet wetenschappelijk? Jawel, hoor... want onze g g had wel drie dikke vlinderboeken bij... en zie hier de resultaten die de twee jagers van dienst in hun luchtige netjes vingen.

- Atalanta: zwarte vlinder met brede oranje band op elke vleugel
- Bruin zandoogje: bruin vlindertje met oranje vlekken. In het oranje deel zit een zwarte oogvlek. Zit er in die zwarte oogvlek een wit puntje, dan is het een vrouwtje. En ja, onze twee jagers hadden een vrouwtje genot.
- Bont zandoogje: bruin vlindertje met vrij veel geelwitte vlekken
- Gehakkelde aurelia: bruine vlinder met karakteristieke vleugelcontouren. Ze lijken wel beschadigd.

Beste vrienden van de natuur, als slot wil ik in mijn naam onze g g bedanken en zeg ik: de vlinders bewaar ik nu in mijn buik. Tot volgend jaar, Gert (maar dan in je eigenste Reukens).

Natuurkalender Rupelstreek

Natuur.huis De Paardenstal

In de periode oktober/maart is de Paardenstal enkel tijdens de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u. De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat en is ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 268. Of te voet of met de fiets, vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 van Wandelnetwerk Rivierenland volgen.

Info: 03/888.39.44 of frank_v_d_velde@hotmail.com

Vrijdag 3 en zaterdag 4 oktober: Milieubeurs Schelle

Met onder meer infostand Natuurpunt, waar afwisselend de film: De Rupel, opnieuw een natuurmonument, en een overzicht van de projecten van Natuurpunt Rupelstreek vertoond wordt.

Afspraak: vrijdag 3 oktober tussen 9u en 17u, zaterdag 4 oktober tussen 10u en 14u, gemeentehuis Schelle, Fabiolalaan 55.

Zaterdag 4 oktober: Herfstwandeling Niels Broek

Samen met natuurgids Stany Marichal kan je op stap gaan langs de Broeklei, door het Niels Broek en langs de dijken van de Rupel. We kijken er naar late zomerbloeiërs en wandelen door een historisch landschap.

Goede wandelschoenen zijn een aanrader en indien er veel regen valt de week voor de wandeling zijn rubberen laarzen noodzakelijk. Door de soms natte bodem is de toegang voor rolstoelgebruikers en buggy's op bepaalde plaatsen niet mogelijk.

Afspraak: 14u - einde Ridder Berthoutlaan thv WZC Maria Boodschap

Meebrengen: Verrekijker voor het spotten van vogels, eventueel een loepje of vergrootglas.

Einde: omstreeks 16u30

Info: 0478/56.45.84 of stanislas.marichal@telenet.be

Zaterdag 11 oktober: Op stap naar de vleermuizen

Vrijwilligers van Natuurpunt Klein-Brabant en de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt tellen jaarlijks ongeveer 250 overwinterende vleermuizen in Fort Bornem. Die aantallen zijn bij ons bezoek nog niet aanwezig. Toch loont het zeker de moeite, om met Herwig Mees als gids op stap te gaan in de duistere gangen van het fort. Kinderen vanaf 8 jaar, vergezeld van mama of papa, oma of opa zijn ook erg welkom!

Afspraak: 10u parking kerk H.Hart (A12), Antwerpsestraat Boom of 10u30 ingang fort, Barelstraat Bornem

Meebrengen: aangepaste warme kledij, laarzen en een zaklamp zijn aanraders!

Deelname melden: tot 6/10 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Einde: omstreeks 12u

Zondag 12 oktober: Buitengewoon feestje aan bosje Steenbakkerijen Niel

Het bosje aan de Steenbakkerijen in Niel werd winnaar van het project Buitengewone plekjes. Samen met gemeente Niel en Regionaal Landschap Rivierenland waren we kartrekker van dit project.

Een café, een bosje, een labyrint, een rivier, een erfgoedwandeling, live muziek, volksspelen en heel veel gezelligheid, dat zijn de ingrediënten van dit buitengewoon feestje.

Afspraak: tussen 14u en 18u aan café den D'Rupel, Steenbakkerijen Niel

Zaterdag 25 oktober: Natuurbeheer Bos N

Om het rietveld in Bos N te behouden, moet er periodiek gemaaid worden. Dit doen we door het rietveld om de 5 jaar te maaien en het struweel aan de randen te verwijderen. Hopelijk kunnen we opnieuw rekenen op vele helpende handen voor het opruimen van het maaisel en het snoeihout.

Afspraak: van 9u tot 12u einde Rode Kruisstraat Boom

Info: 03/888.29.03 of fonsvdheuvel@yahoo.com

Vrijdag 31 oktober: Opstart Vogelwerkgroep Rupel ?!

Als je interesse hebt voor vogels, en die interesse kan groot of klein zijn, dan ben je erg welkom op dit overlegmoment.

Afspraak: 19u30 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Parkeren kan op de parking aan de Boomsestraat, tegenover huisnummer 268 of op de kleine parking achteraan de huizen aan de Boomsestraat. Volg aan de parking de wegwijzers naar Natuur.huis de Paardenstal.

Meld vooraf even je komst: via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Zondag 2 november: Op zoek naar kleine zoogdiertjes in Walenhoek

Life kennis maken met de kleine zoogdiertjes uit Walenhoek, dat kan vandaag tijdens een wandeling langs de pas gemaaide graslandjes. In 20 life-traps hopen we enkele bosmuizen en rosse woelmuizen te vangen. Kinderen vanaf 8 jaar zijn welkom, samen met hun mama, papa, opa of oma voor deze boeiende en verrassende tocht.

Afspraak: 13u45 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Meebrengen: warme kledij, goede wandelschoenen of laarzen bij regenweer

Deelnameprijs: Natuurpuntleden gratis – niet-leden 1 euro.

Deelname melden: tot 27/10 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Zaterdag 22 november: Knotwilgen knotten

Om de knotwilgpoten te oogsten voor onze haagplantcampagne Behaag natuurlijk trekken we naar een weiland langs de Wullebeek op de grens van Niel en Schelle. Net zoals de voorbije jaren trachten we daar een 10-tal knotwilgen te knotten. Met het dunneres snoeihout bouwen we enkele houtmijten. Het dikkere snoeihout mag meegenomen worden voor de houtkachel.

Uur en plaats afspraak: 9u tot 12u – rij tot achteraan de Broeklei in Niel, om het weiland te bereiken.

Meebrengen: stevige werkhandschoenen!

Info: 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Zaterdag 29 november: Behaag...Natuurlijk!

Met het samenstellen en de bedeling van de plantpakketten en knotwilgpoten wordt Behaag...Natuurlijk 2014 afgesloten. Heb je enkele uurtjes vrij om een handje toe te steken, dan ben je meer dan welkom op één van volgende locaties. Bel vooraf even voor info, over het samenstellen van de pakketten:

Boom:	Ecohuis 't Kleibrood 's Herenbaan 129	info: 03/880.18.56
Hemiksem	Gemeentemagazijn - Gilliotlaan	info: 03/288.26.63
Niel	Gemeentemagazijn - Volkenbondstraat	info: 03/451.11.68
Terhagen	Technisch centrum - Korte Veerstraat	info: 03/880.00.57
Schelle	Parking gemeentehuis Leopoldstraat	info: 03/887.13.72

Let op: Bedeling pakketten in Schelle op vrijdag 28 november

Woensdag 3 december: Birdwatching op het Noordelijk eiland

Als je even de nieuwe rubriek Rupel.waarnemingen bekijkt, dat ben je er vast van overtuigd dat het Noordelijk eiland een superbe gebied is voor vogels en dus ook voor vogelkijkers.

Vanaf de leeftijd van 8 jaar kunnen jongens en meisjes, vergezeld van hun mama, papa, oma of opa mee op deze birdwatchtrip. Wij brengen een telescoop mee om de vogels wat beter te bekijken.

Afspraak: 13u50 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle – veerboot 14u

Meebrengen: als je een verrekijker hebt, breng die dan zeker mee!

Bij koud weer zijn warme kledij, een warme pet, sjaal en handschoenen aanraders. Bij stevig vriesweer en als de plassen van het Noordelijk eiland zijn dichtgevroren, wordt deze activiteit afgelast.

Deelname melden: tot 29/11 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Pijlstaart

Zaterdag 6 december: Birdwatching - Wintervogels in de polders van Kruibeke

Tijdens deze 2de birdwatchtrip in enkele dagen tijd, gaan we op stap aan de overkant van de Schelde. De veerboot brengt ons in een wip aan de overkant van de rivier. In korte tijd hebben de polders tussen Rupelmonde en Kruibeke zich getransformeerd tot een topgebied voor vele vogelsoorten.

Vanaf de overstromingsdijk hebben we een prachtig zicht op de wetlands, de machtige Schelde en de brede slikplaten aan de grote in- en uitwateringssluizen. De tussendoorwegjes, bieden een goede kijk op Barbierbeek en de Kruibeekse kreek.

Afspraak: 9u45 (stipt) Veerboot Callebeek, einde Callebeekstraat Hemiksem

Parkeren kan in de Callebeekstraat of Scheldestraat. De veerboot vertrekt stipt om 9u45!

Na onze terugkeer, omstreeks 12u30 kan je deelnemen aan een gezamenlijke lunch in Eetcafé De Veertoren.

Meebrengen: verrekijker, eventueel telescoop, vogelgids, stevige wandelschoenen.

Deelname wandeling/lunch melden: tot 1/12 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Zaterdag 10 januari: Birdwatching - Wintervogels in Walenhoek

Voor onze eerste birdwatchtrip van 2015 trekken we naar de vertrouwde Walenhoek. Een uitstekend overwinteringsgebied voor watervogels, zoals: krakeenden, kuifeenden, slobbeenden en tafeleenden.

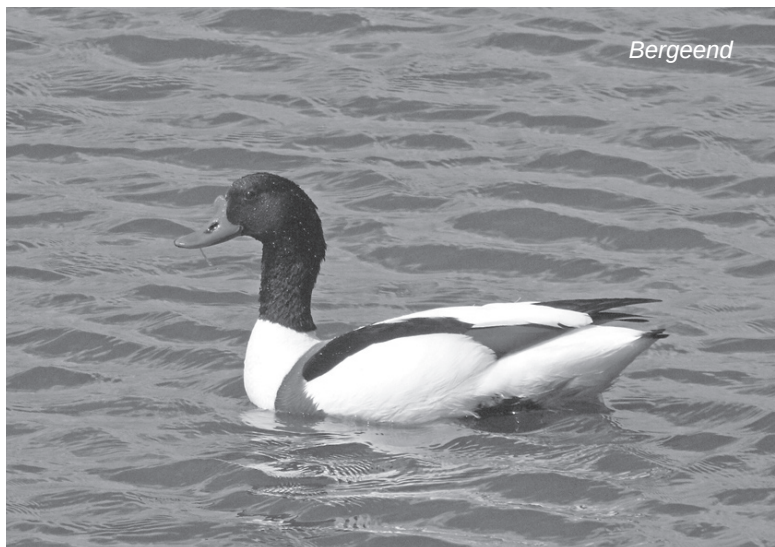
Futen, meerkoeten en waterhoentjes zijn er jaarrond aanwezig. Ook de roerdomp is een vaste overwinteraar in Walenhoek, deze schuwe nachtreiger leidt een verborgen leven en hem vinden in een rietkraag of rietmoeras is aartsmoeilijk. Voor we op stap gaan, bekijken we in het Natuur.huis de Paardenstal een korte powerpoint, waarbij we de vogels van Walenhoek al even voorstellen. En achteraf kan er natuurlijk nog nagepraat worden, over onze eerste vogelkijkervaringen van 2015.

Afspraak: 13u30 Natuur.huis De Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat.

Kom bij voorkeur met de fiets. Kom je met de auto, parkeren kan op parking Boomsestraat, tegenover huisnummer 268. De Paardenstal is ook bereikbaar via de weg achter de huizen Boomsestraat, wegwijzers aan parking volgen.

Meebrengen: verrekijker, eventueel telescoop, vogelgids, stevige wandelschoenen.

Deelname melden: voor 5/1 via 0476/39.19.94 of natuur.rupel@skynet.be

Zaterdag 24 januari: Ledenavond Natuurpunt Rupelstreek

Net zoals vorig jaar kiezen we voor een etentje, met voorafgaand een erfgoedrondleiding. Om 18 u starten we met een aperitiefje in het Baksteentje, om nadien een geleid bezoek te brengen aan de klampoven. Vervolgens kunnen jullie aanschuiven aan een Breugheltafel, terwijl onze voorzitter de activiteiten van het voorbije en het volgende jaar zal toelichten. En net zoals vorig jaar wordt de avond afgesloten, met een superleuke natuurfotokwis.

Afspraak: 18u 't Baksteentje, Noeveren 67 Boom

Inschrijven: tot 17 januari, stort 20 euro op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek 2845 Niel, met **mededeling:** ledenavond NP Rupelstreek en je emailadres.

In de deelnameprijs is het aperitief, de rondleiding en de Breugheltafel inbegrepen

De dranken die je nuttigt tijdens de Breugheltafel dienen ter plaatse betaald te worden.

Tip: breng een warme jas mee voor de rondleiding in de klampoven

Natuurkalender Aartselaar

Zaterdag 11 oktober: Openstelling van wandelgebied De Reukens

Waar: de Reukens, parking einde Oeyvaersbosch, 2630 Aartselaar

Wanneer: vanaf 15.30 u

Vierdubbel feest

1. De **Reukens** wordt op 11 oktober voor het eerst opengesteld door het Agentschap voor Natuur en Bos en de gemeente Aartselaar in samenwerking met Natuurpunt Aartselaar.
2. In samenwerking met Landschapspark Zuidrand heeft Natuurpunt Aartselaar een **luswandeling** uitgestippeld in de Reukens met uitjes naar de Heimolen en de Leonarduskapel. Deze wandeling wordt samen met wandellussen in andere gemeenten ten zuiden van Antwerpen uitgegeven in een mooie wandelkaart.
3. Natuurpunt Aartselaar plaatste een **bijenhotel**. Dit wordt vandaag onthuld.
4. 's Avonds is er de **theatervoorstelling** ECODIVA met Veerle Malschaert in de tent op de parking Oeyvaersbosch.

Programma

- Om het openruimtegebied de Reukens te ontdekken, kan je het infomarktje bezoeken.
- Vanaf 15.30 uur vertrekken er geleide wandelingen onder begeleiding van Natuurpunt.
- De Gezinsbond en Natuurpunt zorgen voor kindersanimatie: bijenhôtels en vogelvoeder cupcakes maken.
- Oxfam Wereldwinkel Aartselaar verzorgt de dranken en hapjes
- De wandelkaart is te koop aan 5 euro per stuk
- Om 20.15 u is er de theatervoorstelling ECODIVA met Veerle Malschaert in de tent op de parking Oeyvaersbosch

Voorstelling ECODIVA Veerle Malschaert

Waar: Tent aan de Reukens, parking einde Oeyvaersbosch, 2630 Aartselaar

Wanneer: om 20.15 u

We kunnen er niet meer omheen. De wereld draait door en wij ook. Dus Veerle Malschaert wil een voorbeeld stellen! Misschien niet het allerbeste voorbeeld, maar wel het leukste. Als slachtoffer van de consumptie-maatschappij recycleert EcoVeerle alles gaande van haar stofzuiger tot haar partner.

Deze self-made woman is persoonlijk en ambachtelijk. Ze is biologisch afbreekbaar én duurzaam. Ze leeft actief en rookt graag passief. Ze gaat back to basics, maar wel online en op naaldhakken. Ze steekt meer rock en rol in de biobitch en meer humor in de soyaseut.

Ze stopt de diva in de eco en de eco in de diva!

Na deze show zal u een beter mens zijn. Na deze show zal u nooit meer dezelfde zijn.

Voor iedereen wordt een fleecedekentje voorzien !

Deze voorstelling is een samenwerking van Natuurpunt Aartselaar, Gezinsbond Aartselaar, Cultureel Centrum Aartselaar en de Provincie Antwerpen.

Maximum 80 personen. Snel wezen! Er zijn al meer dan 60 plaatsen gereserveerd.

De voorstelling start om 20.15 u.

Tickets kunnen aan 10 euro p/p gereserveerd worden. En dit ENKEL op het secretariaat van het Cultureel Centrum tijdens de kantooruren: della Faillelaan 34 Aartselaar - 03/877 28 75

Zondag 19 oktober: Het Grote Netewoud

Het Grote Netewoud heeft het laatste jaar sterk in de kijker gestraan. Een deel van de opbrengsten van de mooie film "De Nieuwe Wildernis" werd immers aan dit Natuurpuntproject geschonken. Hoog tijd om er eens mee kennis te maken.

In het hart van de Kempen tussen Geel, Mol, Balen en Meerhout slingeren de Grote Nete en haar bijrivieren zich door het landschap. We gaan op ontdekking door grasvelden, moerassen, venen, heide en landduinen, en vooral enorm uitgestrekte bossen. In de loop van de jaren is de natuur er flink hersteld en zijn er prachtige natuurgebieden ontstaan. Zo is bij de lokale vrijwilligers de droom gegroeid om al die gebieden met elkaar te verbinden onder één naam: het Grote Netewoud.

In de voormiddag maken we een wandeling met een plaatselijk Natuurpuntgids in de wilde struinnatuur van het **Bels Broek en Heide**: hectaren landduinen om u tegen te zeggen. Hier maak je kennis met de kracht van het zand.

's Middags verorberen we onze meegebrachte picknick binnen of buiten het **Bezoekerscentrum Grote Netewoud**. Dranken zijn ter plaatse te kopen (koffie, thee, biosap, biobieren, ...)

In de namiddag maken we een wandeling in het **Griesbroek** in Balen. Dit is een lappendeken van nat riet- en moerasland, vijvers en broekbossen met omliggend cultuurlandschap.

Praktisch:

Deelname: 3 euro/persoon voor Natuurpuntleden, 4 euro voor niet-leden, ter plekke afrekenen bij de leiding.

Graag uw deelname bevestigen ten laatste 18 oktober bij de leiding. Zo kunnen we regelen dat ook mensen zonder auto kunnen deelnemen.

Kostendelend vervoer heen - en terug aan 7 eurocent/km te betalen aan de chauffeur.

Vertrek om 9 uur op de parking ter hoogte van 't Spant, Boomsesteenweg 335 Wilrijk. Terug om 18 uur.

Laarzen of stevige wandelschoenen. Meebrengen: picknick, waterdicht schoeisel of laarzen, verrekijker, fototoestel

Info en leiding: Luk Smets, luk.smets@telenet.be - 0477/66 94 32

Woensdag 22 oktober: Paddenstoelen leren begrijpen

Paddenstoelen herkennen is geen sinecure. Je moet je er echt in verdiepen om vezelkoppen, franjehoeden, breeksteeltjes en mycena's uit elkaar te houden en op naam te brengen. Herkennen is één ding, hun leefwijze begrijpen een ander.

De voorbije jaren hebben tal van wetenschappelijke onderzoeken nieuwe inzichten in de ecologie van paddenstoelen opgeleverd. Zo zijn we iets beter in staat om te begrijpen waarom de ene paddenstoel ergens wel of niet verschijnt, hoe zwammen onderling concurreren en wat hun precieze rol in ecosystemen is. Wist je bijv. dat sommige fopzwammen stikstof uit aaltjes halen die ze zelf doden? Of dat klimaatverandering ervoor zorgt dat judasoren nu ook vaak op beukentakken en niet enkel op vlier groeien?

Deze voordracht is gericht op een publiek dat een basiskennis van paddenstoelen bezit en vertrouwd is met begrippen als symbiont of saprofiet.

Praktisch:

De voordracht wordt gegeven door Wim Veraghtert, lesgever bij Natuurpunt Educatie.

De deelnameprijs voor deze "les" bedraagt 6 euro voor Natuurpuntleden en 8 euro voor niet-leden, te storten op rek.nr **BE88 9799 7675 4841 van Natuurpunt Aartselaar** met vermelding "Paddenstoelen begrijpen".

Afspraakplaats: Zaal Laïs, Parochiaal Centrum, B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar

Wanneer: Aanvang: 19.30 u - einde omstreeks 22.30 u

Info: Ria Thys, ria.thys@telenet.be - 03/289 73 66

Vrijdag 14 november: De Nieuwe Wildernis

Natuur van bij ons, zoals u ze nooit eerder zag

De Nieuwe Wildernis is een adembenemend natuurspektakel, een film voor het hele gezin. De film gunt je een unieke blik op de wondermooie natuur van bij ons. De hoofdrolspelers zijn geen acteurs, maar dieren: extraverte konikpaarden, oogverblindende ijsvogels en een jong vossengezin. Je volgt hen door de vier seizoenen terwijl ze aangrijpende, vertederende, maar vaak ook humoristische momenten beleven.

In één van 's werelds dichtst bevolkte landen heeft zich een natuurgebied ontwikkeld van internationale allure: de Oostvaardersplassen op Flevoland. Hier bepaalt de natuur het ritme. Twee jaar lang volgde een aantal filmteams de vossen, ganzen, ijsvogels, herten en de grootste kudde wilde paarden van Europa. Het resultaat is een natuurfilm zoals die nog nooit eerder in onze Lage Landen is gemaakt. De expressieve konikpaarden werpen hun veulens tussen de kalveren van de majestueuze edelherten en heckrunderen.

Een overvloed aan nieuw leven probeert met spectaculaire gevechten nieuwe territoria te veroveren. Het is een plek die in de lente en zomer een paradijs vormt, maar in de winter een grimmig landschap. Er is minder voedsel waardoor de bewoners van de graslanden en moerassen keuzes moeten maken die van levensbelang zijn. De 'circle of life' of 'kringloop van het leven' wordt schitterend in beeld gebracht.

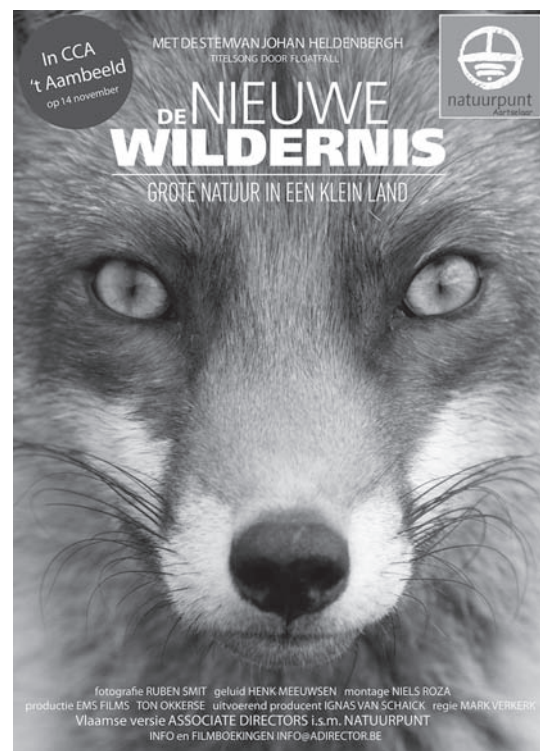
Praktisch:

Een initiatief van Natuurpunt Aartselaar.

Tickets te bestellen in het Cultureel Centrum Aartselaar
della Faillelaan 34 Aartselaar - tel. 03 877 28 75

Inkom: voorverkoop: 5 euro - aan kassa: 6 euro

Aanvang filmvoorstelling: 20 uur

Zaterdag 29 november: Behaagactie 2014

Samenstellen en bedelen van plantpakketten

Met het samenstellen en de bedeling van de plantpakketten en knotwilgpoten sluiten we de haagplantcampagne Behaag... Natuurlijk 2014 af.

Heb je enkele uurtjes vrij om een handje toe te steken bij het samenstellen van de plantpakketten? Dan ben je meer dan welkom van **9 tot 11 u** in het Gemeentemagazijn, L.Gilliotlaan 6 Aartselaar

Of wil je de plantpakketten helpen bedelen aan de klanten? Traditiegetrouw stellen we een kleine verkoopsstand op en bieden we de klanten een gratis drankje aan. Dus hulp is zeker welkom! Kom dan **van 12 tot 14 u** naar dezelfde afspraakplaats.

Meld je aanwezigheid vooraf aan Luk en Ria Smets-Thys, 03/289 73 66

Zaterdag 6 december: "Adopteer een berm":

Zwerfvuil ruimen in de Zinkvalstraat en de Cleydaellaan

De Milieuraad van Aartselaar nam ca 5 jaar geleden een prachtig initiatief. Om onze wegbermen wat netter te houden, nodigde zij verenigingen uit om telkens voor een periode van een jaar een wegberm te adopteren, dit houdt in "proper houden". De gemeente ondersteunt dit initiatief met een financiële stimulans voor de bereidwillige verenigingen.

Zulke oproep viel bij Natuurpunt niet in dovemansoren. Wij schreven prompt in op dit initiatief en adopteerden de Zinkvalberm, dit is de straat die tegenover het Cleydaelkasteel door de bossen slingert. Enige jaren geleden hebben we ons werkingsgebied vergroot met de Cleydaellaan vanaf de lichten aan Helst/Groenenhoed tot aan de grens met Hemiksem.

Kom ook deze keer een handje toesteken! Je houdt zo immers mee je gemeente schoon! Wij zorgen voor vuilzakken, grijp-stokken en fluo-veiligheidsvestjes.

Afspraak: om 10 u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). We werken tot ca 11.30 uur. Werkhandschoenen en stevig schoeisel of laarzen zijn aan te raden.

Info bij Ronny Verelst, 0475/58 55 70 - ronnyverelst@telenet.be

CONTACT

Rupelstreek

Aartselaar

Contactpersonen

Erik De Keersmaecker (voorzitter): 03/887.13.72
Carine Wils (secretaris): 03/888.30.74
Guy Buyst (penningmeester): 03/888.62.62
Ludwig Laureyssens: 015/31.99.07
Francis Mertens: 03/887.15.24
Ilse Wachters: 03/887.51.69
Rita Claes : 03/844.75.11

Kern Boom-Rumst

Ludwig Laureyssens (contact): 015/31.99.07
Marleen Senecaut, Fons Van den heuvel, Herman De Herdt,
Julien Moens, Rita Claes, Dirk Struyf, Heidi Nuyts, Fried
Happaerts

GECORO

Boom: Raf Michiels – Dirk Struyf
Rumst: Winfried Vangramberen – Rita Claes

Milieuraden

Boom: Marleen Senecaut, Dirk Struyf
Hemiksem: Diether Van der Rauwelaert, Krista Van Praet
Niel: Carine Wils , Ward Hoefman
Rumst: Rita Claes, Diane Masson, Louis Bertels, Winfried
Vangramberen , Christel Sweeck, Kris Van Bulck
Schelle: Ilse Wachters, Luc Verhaegen, Jurgen Rombaut

Website : www.natuurpuntrupelstreek.be
Email : natuur.rupel@skynet.be

Contactpersonen

Johan Herremans (voorzitter en geleide wandelingen):
03/887 27 98
Hilde Janssens (secretaris):
03/887 36 45 - hiljans@hotmail.com
Luk Smets (penningmeester, ledenadministratie en
communicatie): 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be
Ria Thys: 03/289 73 66 (educatie: cursussen en
uitstappen)
Ronny Verelst: 0475/58 55 70 (studie)
Gert Verschueren: 03/88710 28
(educatie: geleide wandelingen)
Jan Eulaers: 0495/52 77 31
Kurt Crauwels: 0496/34 75 24

Milieuraad

Luk Smets
Ronny Verelst
Gert Verschueren

Gecoro

Luk Smets

Website Aartselaar

Email: info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis 'De Paardenstal'

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat): lijnen 290 – 291 – 294
De Paardenstal is alle zondagen open, telkens van 14u tot 18u,
tijdens activiteiten van Natuurpunt Rupelstreek en op aanvraag:
03/888.39.44 of info@natuurpuntrupelstreek.be

Lay-out Rupel.blad: Fried Happaerts

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) en Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar)

Via onze elektronische Nieuwsbrief brengen we berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden. Wil je deze elektronische nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een mail naar Luk Smets (luk.smets@telenet.be), met vermelding van naam en "ja, Rupel.flits" of "ja, Natuurflits Aartselaar"

Opvang gekwetste wilde vogels

Vogels vallen gemakkelijk als verkeersslachtoffers of ze vliegen tegen ramen aan. Wanneer u een gekwetste of zieke vogel wilt oppakken, gooit u er best vooraf een doek of jas over. Het donker kalmeert de vogel. Kleine vogels neemt u voorzichtig vast. Grotere vogels en vooral roofvogels steeds met handschoenen oppakken. Blijf steeds buiten het bereik van de snavel en pas ook op voor de klauwen van roofvogels. Licht gewonde of gekwetste vogels laat u het best tot rust komen op een donkere plaats (vb. In een kartonnen doos). Bij ernstige kwetsuren of ziekte neemt u contact met het vogelasiel in Malderen.

Vogelopvangcentrum Malderen, Boeckheide 51 - 1840 Malderen.
Tel: 052/33.64.10

Vlinders kijken in het natuurgebied Maaienhoek te Schelle

Smikkeltocht in Natuur.huis De Paardestal

Workshop braakballen pluizen tijdens Schorremorrie

Open Monumentendag in het Solfhof te Aartselaar

België – Belgique
P.B.
2620 Hemiksem 1
8/5071
Erkenningsnummer P005676

Natuur.kalender Rupelstreek

Vrij 3 en za 4 oktober: Milieubeurs Schelle
gemeentehuis Schelle

Za 4 oktober: Herfstwandeling Niels Broek
14u - einde Ridder Berthoutlaan thv WZC Maria Boodschap

Za 11 oktober: Op stap naar de vleermuizen
10u parking kerk H.Hart (A12), Antwerpsestraat Boom

Zo 12 oktober: Buitengewoon feest bosje Steenbakkerijen
van 14u tot 18u café den D'Rupel, Steenbakkerijen Niel

Za 25 oktober: Natuurbeheer Bos N
van 9u tot 12u einde Rode Kruisstraat Boom

Vrij 31 oktober: Opstart Vogelwerkgroep Rupel
19u30 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Zo 2 november: kleine zoogdiertjes in Walenhoek
13u45 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel

Za 22 november: Knotwilgen knotten
9u tot 12u – achteraan Broeklei Niel

Za 29 november: Behaag...Natuurlijk!
Zie kalender

Woe 3 december: Birdwatching op het Noordelijk eiland
13u50 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Za 6 december: Wintervogels in de polders van Kruibeke
9u45 (stipt) Veerboot, einde Callebeekstraat Hemiksem

Za 10 januari: Wintervogels in Walenhoek
13u30 De Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat.

Za 24 januari: Ledenavond Natuurpunt Rupelstreek
18u 't Baksteentje, Noeveren 67 Boom

Natuur.kalender Aartselaar

Za 11 oktober: Openstelling van wandelgebied De Reukens
Vanaf 15u30 Tent aan de Reukens, parking einde Oeyvaersbosch

Za 11 oktober: Voorstelling ECODIVA Veerle Malschaert
20u15 Tent aan de Reukens, parking einde Oeyvaersbosch

Zo 19 oktober: Het Grote Netewoud
9u parking 't Spant, Boomsesteenweg 335, Wilrijk

Woe 22 oktober: Paddenstoelen leren begrijpen
19u30 Zaal Laïs, PC, B. Van Ertbornstraat 7, Aartselaar

Vrij 14 november: De Nieuwe Wildernis
20u Cultureel Centrum Aartselaar della Faillelaan 34

Za 29 november: Behaagactie 2014
Zie agenda

Za 6 december: "Adopteer een berm":
10u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael), Aartselaar

Lidmaatschap Natuurpunt

Om het hele jaar lid te zijn, stort u 24 euro op bankrekening
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot eind 2015

Leden van andere Natuurpuntafdelingen die het Rupel.blad
wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening
BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften kunnen gedaan worden op rekening BE56 2930
2120 7588 van Natuurpunt met vermelding 3796 Rupel-
streek of 3718 Aartselaar. Deze zijn vanaf 40 euro fiscaal
aftrekbaar

**Rupel.blad is het driemaandelijks
regionaal informatieblad van**

Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar

23° jaargang n°4 : oktober, november, december 2014

Afgiftekantoor : 2620 Hemiksem 1

Verantwoordelijke uitgever : Erik De Keersmaecker
Peter Benoitplein 18
2627 Schelle